

ДІЛО

Виходить що-дня рано
крім понеділка.

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 10., II. пов.
Ковто. почт. швад. 26.726
Адреса тел. „Діло—Львів“
Число телефону 261
Рукописи
редакція не авертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:
місячно 770 К.
чвертьрічно 16 —
піврічно 12 —
щорічно 240 К.
у Львові (без доставки):
місячно 7 —
чвертьрічно 14 —
піврічно 18 —
щорічно 28 —
За зміну адреси
платити ся 50 с.

Ціна оголошень:

Станція постійна, доповідна
10 с. в місяці 50 с. в
окремих місцях, в редакційній
кварті 1 К. Повідомлення про
виплату і заручки 150.
Незалежний стрічка 1 К.
Сталоголошення за окремим
умовою.
Один примірник коштує
у Львові 10 с.
на провінції 12 с.

Видас: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Львів, 19. січня 1917.

Що діється тепер на нашій галицькій провінції? Як уложило ся житє українського громадянина — будь він хлібороб, урядник, священик чи адвокат — по наших селах, місточках, містах? Як живуть наші організації господарські, просвітні, політичні? Який стан нашого шкільництва, яка фреквенція шкіл? — Такі питання, і багато інших подібних, тиснуть ся тепер у свідомість кожного Українця; відповіді на них він гледає передовсім в українській пресі і — відповіді майже не знаходить. А не знаходячи відомостей про житє своїх земляків, подаєть ся він поневолі гнігучий свідомості осамітнення й одинокості — такій шкідливій для береження національної енергії.

Бо кнець кінців до найсильніших моторів національної діяльності належить свідомість, що рівночасно з нами, на всіх кінцях нашої країни такі самі як ми люди, члени нашої суспільности, надихані такою самою вірою в національну будучність і ведені такою самою любовю свого народу, з такою самою охотою виконують кождий, кождого дня, на своїм місци свої національні обовязки, — що отже разом з нами працюють кождої хвилі сотки тисяч наших земляків для тої самої великої й дорогої всім нам цілі.

Без вічно живої свідомости такого масового співробітництва удержане національної зружности на довгий час неможливе.

Служать береженю такої свідомости з'їзди, наради, віча. Служать їй передовсім дописи в провінції.

На недостачу останніх, дописий і дописувателів, і на шкоду, яка з сього випливає українській національній справі, хо-

чемо отсим звернути увагу українського загалу. За неможливістю масової акції зборами і вічаними остаєть ся серед теперішних відносин власнито тільки одна дорога до удержування в живих свідомости національного співробітництва — дорога преси. І ця дорога дуже затіснена подвійною цензурою, листовою і газетною, та все таки вона єдина і зрехти ся її нам не вільно!

А проте виглядає так, наче-би ми добровільно навіть сеї дорога хотіли зрехти ся. Від місяців українська преса майже позбавлена дописий з провінції, а український громадянин поводи відвизачуєть ся знати і думати про те, що крім нього національними справами займаєть ся ще багато його земляків та що праця його, дрібна й буденна, спливаєть ся своїми добутками з добутками праці багатьох тисяч — у велику скарбницю національного існування і поступу.

Привадуємо нашим Читачам сю трохри приваду правду. Звертаємо їх увагу на се занедбане жерело громадянської енергії. І просимо наших Читачів, аби в інтересі національної свідомости не жалували того труду, якого вимагає вилажене дописи до свого дзєвника. Не ходить о річи довгі — перелісний листок не раз може привести цікавіші і цінніші звісти ніж навіть многостороннє писанє.

Вістий з провінції український загал потребує і вістий свх просимо наших Читачів і Прихильників.

— СКЛАДАЙТЕ ГРОШІ —
— НА ФОНД НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ! —
(Адреса: J. Romanczuk, Wien, Parlament)

Німецька опозиція проти відокремлення Галичини.

Віденський кореспондент „Сгаз-у“ пише про прихильність і неприхильність серед німецьких кругів для справи відокремлення Галичини.

В його увагах про прихильників відокремлення Галичини треба спростувати тенденційне представленє змісту меморіалу німецьких учених (Іберсбергер, Філіповіч, Фрідюнг і ин.) про пербудову Австрії. Кореспондент краківського дзєвника, зазначаючи, що той меморіал домагаєть ся відокремлення Галичини, старанно промовчує, як меморіалрозумієть те відокремленє. Ожже треба ствердити, що меморіал домагаєть ся утаореня з теперішньої Галичини двох провінцій, польської й української, і відокремлення кождої з них, так, щоб кожда з них займала в державі державно-правне положенє, аналогічне до державно-правного положеня Хорватії в Угорщині.

Про неприхильність серед німецьких кругів для справи відокремлення Галичини кореспондент „Сгаз-у“ пише:

„В міру поступів подрібної праці в міністерствах і парламентарних клубах, особливо в міру того, як висуваєть ся наперед господарська сторона, повстає в німецьких кругах опозиція. Нині вже видно, з яких елементів вона складаєть ся. На першій пляні стоять німецькі політики з ріжних таборів, яких одначе обни мають у Відні спільною назвою „Altbörslicher“. Є се чинні й нечинні високі урядники, члени (головно ліберальні) палати півня, словян, круги, які давнійше називано централістичними. В тих кругах розширене галицької автономії називаєть ся „розбиванєм держави“ („Zerstückelung des Reiches“) і ослабляванєм Австрії супроти Угорщини. Другу групу творять купці й фабриканти. Вони боять ся, що під охороною широкої автономії Галичина зможе на велику скалю розвинути власний промисл і з часу буде як „Hinterland“ втрачена для західно австрійської торгівлі і промислу. В кінці є одиниці, в які лучаєть ся обі причини якприм бурнистр міста Відня Вайскірхнер, який має бути дуже рішучим противником відокремлення Галичини.

„Information“ в довшій статі для перегляду направив за і проти відокремлення з очевид-

Із соціології політичних партій.

(Далі)

1. Протидемократичні тенденції масової психології.

А. Принцип спадкоємства політичної власти. Се кождому історикови добре відоме явище, що класи, які мали власть у своїх руках, усе пильно дбали, щоб ту власть передати в спадку своїм нащадкам. Спадкоємство політичної власти завжди було найпевнішим способом, як аберігти могутність своєї класи. В обсягу політики повторюєть ся звичайне в царині економічній явище: змаганє старшого покоління передати все свої майно дітям та забезпечити тяглість добробуту в родині. Що в сім інстинкті треба гледати за початком дідичної монархії, се річ очевидна. Бажанє аберігти своїй родині раз здобуте становище серед суспільности та є сильне, що в випадках, коли у членів пануючої класи не було рідних синів (прим. у високих достойників римської церкви), спонтанічною силою родня ся нелотизм, як дальша форма інстинкту самозбереження пануючої класи. Осьтак навіть у державах, де правний порядок демократичний, стихійною силою зароджуєть ся аристократія — хочби й без шляхотських титулів і гербів. Старі родини голандського роду в державі Нью-Йорк, се безперечно аристократична класа без шляхотських титулів. Що родини трестових мільярдєрів, усіхх великих, нафтових, мисних и „королів“ північної Америки — справдішна аристократія без зверхних аристократичних відзнак, се факт, про який не можна сумніватись. Інший

приклад: У новітній Німеччині в останніх 40 роках з величезною швидкістю йде вперед процес погложування молодой промислової буржуазії старою родовою аристократією. Німецьке міщанство „феодалізуєть ся“. Значить, визволенє „третього стану“ з феодальних пут дало в Німеччині сеї результат, що ним скріпились давні противники міщанства, шляхта, яку молода буржуазія наділяє свіжою кровю й новими економічними силами. Родинними звязками з аристократією німецька буржуазія „здобуває“ собі „право“ на повагу й власть, яку в суспільности мають аристократичні роди. Принцип (фактивного) спадкоємства прискорює тут вхід молодих сил у старий світ пануючих клас.

Б. Індиферентність й політична байдужність більшости громадянства та її потреба проводу. Скільки людей, які справді цікавлять ся політичними справами та радо користують ся своїми політичними правами, розмірно дуже невелика. У великої більшости свідомість тісної незалежности між добром одиниці та силою держави не дуже то розвинена. Більшість не добачує взаємного впливу між приватними справами одиниці та справами держави і мало цікавить ся питаннями публичної адміністрації. Вона вдоволюєть ся знайти в собі людей, котрі в заступстві її тими справами й питаннями схотять занятись. Існує в ній потреба проводу, потреба провідирів, яка знова тісно звязєть ся з культом героїв, що глибоко вкоринив ся в психіку широких мас. Се суспільно-психичне явище не встуляєть ся, а назваки — ще виразніше зазначаєть ся з процесом ускладнюваня державних функцій і справ. Чим трудніше серед них орієнтуватись, тим менше інтересу вони виклика-

ють у широких масах. Ті маси радї звалити незрозумілі питання на вибраних провідирів, а разом із тим фактична (не формально-правна) демократія затрачуєть ся або не розвиваєть ся.

2. Розвиток державної бюрократії, як знаряд самооборони політичної класи.

„Політичною класою“ називають деякі соціології ту суспільну класу, котра в дану хвилю має державну власть у своїх руках, себто класу, яка хоча сама є меншістю — з помічю державного апарату править більшістю суспільности та являєть ся фактичним запереченєм демократичного принципу. Се та класа, котру маємо на думці, коли говоримо про державу як особистість, яка живе, чогось хоче, до чогось стремить. Державі в сім розуміню (себто „політичній класі“) потрібна бюрократія, як знаряд береження власти в своїх руках. Інстинкт самоохорони вельди новітній державі зязувати жителів інтереси як найбільшій скількості людей із своїми інтересами. На руку йде державі в тих змаганях теперішній суспільно-економічний порядок, який даючи змогу незасібним людям освічувати ся, не дає їм рівночасно відповідного їх духовним потребам і здібностям економічного занятя — в потрібній скількості. Винтворюєть ся т. зв. інтелігентний пролетаріат, а в тім пролетаріаті дві класи: одна зложена з тих, тім пролетаріатом поталанилось приступити до державного жолоба, друга з тих, для котрих при бюрократичнім жолобі вже не стало місця. Перша се бюрократія, служба держави (значить, проти демократичної „політичної класи“), своєю життєвими інтересами присилує заступати й державні інтереси.

(Далі буде)

в. п.

ною тенденцією класти натиск на напрями протинні відокремлення. Поминасмо те, що вона лише про настрій в польськїм таборі і про поборова Українців; однак характеристичним вважаємо отсей уступ: „Важні причини так з області внутрішньої австрійської політики, як з області політики економічної промовляють проти форсованя відокремлення Галичини. Що до внутрішньої політики вказуємо на те, що Польки в Державній Раді й делегаціях зі зрозумінням і льояльно сповняли свою властиву місію, посередничуючи й вирішуючи антагоніями. Під економічним оглядом є рїшаючим велике значінє Галичини як складниці, з якої Австрія дістає цїнні скарби, передовсім нафту, сіль, дерево, не говорячи вже про поміч в апровізації збіжжєм, худобою, дробом та иншими плодами рїльництва, яке можна ще значно піанести. Думка, що від тих запасів може нас колись відділити міжцїлова лінія, мусить прикро дїткнути альпєйські краї, великі міста і передовсім Відень“.

Не буде примусової рекрутації в Польщі.

БЕРЛІН. Бюро Вольфа доносить: Серед приналежних до Польського Королівства робітників, які перебувають тепер в Німеччині розповсюднений погляд, що є намір примусового їх придїлення до польської армії. Такого наміру нема, навпаки треба вказати на те, що польське військо доповняє ся тільки добровольцями. Всякі чутки про примусове придїленє основані отже на видумці або є чутками, подиктованими лїхою волею.

Мирове посередництво Еспанії.

ЦІРІХ (Ткб.) Париский „Excelsior“ доносить з Мадриду: В політичних кругах викликає численні коментарі вислів бувшого президента міністрів Дато на бенкеті, який видала в його честь консервативна партія.

Дато сказав: „Недалекий є день, коли наш король вкрис ся великою слаєстю, бо на добро людського роду буде могли бути вістуном мира. Нехай Всевишній поможе королеви в його шляхотних і патріотичних намірах“.

„Excelsior“ додає: Дато є відомий з дуже обережного способу говорєня і тому його слова мають велике значінє.

На кредит не будемо „Діла“ нікому вислати. Хто до 5-го кожного місяця не відповість передплати або не вирїнає залягаючої передплати, той безумовно і безвиключно „Діла“ від того дня не буде одержувати. Наших 80. Передплатників просимо зрозуміти, що в часах, коли за всі матеріали мусить видавництво платити дорого і готівкою, — воно не в силі давати кредит навіть своїм найпевнішим передплатникам.

Норвегія перед важними подїями.

КРИСТІАНІЯ (Ткб.) На вчерашнім бенкеті з приводу отворєня державної Ради виголосив король промову, в якій сказав між иншим:

Можна сказати без пересади, що ждуть нас ще найважніші звилі. Хоч відпїчальні мужи шире заходять ся коло строного збереженя неутральности, здаєть ся, що домаганя, ставлені під адресою неутральних, стають що раз прикрїпші, що утруднює положєнє. Однак бажаю дати вислів сподїваню, що поведе ся і на будучє вдержати країну здалєка від жорстокостий війни.

Зміни на російських начальних становищах.

ПЕТРОГРАД (Ткб.) Бувший помічник міністра війни і шеф генерального штабу генерал Бєлєв іменованний міністром війни в місце генерала Шуваєва. Уступленє товариша міністра внутрішних справ ки. Волконського затверджено.

Пруський сойм.

БЕРЛІН (Ткб.) В соймї почало ся перше читанє бюджету.

Пос. Гайдебрандт (конс.), говорячи про відкинєнє мирового предложеня, сказав, що до побїди треба внутрішньої єдности, тому партія не хоче порушувати справ внутрішньої політики. Щоби побїдити й осягнути мир, треба ужити всіх способів боротьби. Управа армії і шсар рїшать, коли треба буде безоглядно ужити підводних човнів. Коли противники Німеччини домагають ся відшкодованя, то й Німеччина буде домагати ся привєрненя цілого економічного стану в такїм виді, як він був перед війною, яку Німеччині легкодушно накинєно. Коли звернемо увагу на знищенє, то побачимо, що шлєжите нашого народу було би захитанє на десятилітя, коли б ми мали заплатити все те, чо го від нас вимагають. Ми будемо домагати ся гарантій не тільки для теперїшности, але і для будучности.

Пос. Герольд (центр.) зазначає конєчність реформи пруського виборчого права. Висловляє теж надїю, що німецький нарід витрєває аж до осягненя побїди.

Пос. Курдорф (вільноконст.) сказав про польську справу: Хотїв би я подати від розвагу, чи при повнім оберїганю німецьких інтерєсів не було би можливо знєсти закон про виласненє. Мої політичні однодумці не мали би ніяких сумніїв згодити ся на се. Було би також справедливо й доцїльно злагіднити закон про поселєнє. Не можна постійно заборонити Полякам поселяти ся на польській землі. Все те без сумніву нам багато бїльше пошкодило-би, ніж помогло. Найважніше в сїй справі, чи не вдало ся би дїйти з католицькою церквою до порозуміня в справі навчаня релїгії.

Коли се станеть ся, тоді польське духовєнство, про яке треба сказати, що підчас війни поводило ся спокїйно і льояльно, відсунуло ся б від велико-польської пропаганди. Ми також не замикаємо очей на небезпеку, яка може повстати наслідком заложєня нової польської держави, однак думаємо, що пробу можна зробити та що вона доведе до корисного успїху.

Міністеріальний віцепрезидент Брайтенбах сказав, що по відкинєнню мирової пропозиції остала Німцям боротьба до краю. Поважні часи спрїчиняють, що вирїнає що раз дискусія що-до способів, яких треба ужити в теперїшнім положєнню. Бєсїдник не хоче забирати в сїй справі голосу. Нема мови про те, щоб будова держави потребувала основної зміни. Державна є така сильна, що такої зміни не потребує. Положенє вимагає напруженя всіх сил осягненя побїди.

Пос. Фрїдберг (нац. лїб.) каже, що від неутральних держав треба домагати ся, щоб вони не зголошували своїх інтерєсів до Німеччини тоді, коли Німеччина мусить вести боротьбу за існуванє. Такі інтерєси не можуть нас спивити від осягненя побїди.

Дальша дебата нинї.

Сазонов амбасадором в Лондоні?

ЛЬОНДОН (Райтер). Зачувати, що Сазонова іменовано амбасадором в Лондоні.

Коментар до ноти антанту.

ЛЬОНДОН (Ткб.) Державний секретар в уряді заграничних справ Бальфур переслав англійському амбасадорови у Вашингтоні депешу, яку той доручив президентови Сполучених Держав. Бальфур, пересилаючи в тій телеграмі англійський текст ноти союзників, долучив уваги, поручаючи подати їх до відома американському правительству. В тих увагах виводить Бальфур, що англійське правительство також бажє швидкого і тривкого мира, однак він думає, що тривкість мира залежна є від його рода. Бальфур зображує обстанову, які довели до нинїшньої війни, а саме, що існувала велика держава з жадобою володіня, що вона існувала серед народів лїхо приготовлєних до оборони і слабих, бо ані границі рїжних держав, ані їх внутрішній лад, не відповідали стремлєнням їх поодиноких рас. Послїднє ало без сумніву вменшено-би у великій мірі, коли би союзники вспїли перевести зазначєні в своїй ноті зміни карти Європи. Через десятки літ уважало ся вдержанє турецької держави найважнішим услївєм вдержаня мира в Європі. Нинї обставини змінили ся. В руках Німеччини Туреччина, як здаєть ся, перестала бути заборолом мира та є орудєм до осягненя добичі. Справа мира і національні стремлєня вимагають, щоби покласть край турецькому володіню над иншими расами. Прогнанє Туреччини з Європи пособило би в рїзній мірі ділови мира, як відданє Ельзасу і Лїотарингії Франції а Італії італійської ірреденти, та всякі в ноті союзників наведені зміни границь. Подібні територіальні реституції можуть без сумніву зменшити нагоду до вибуху війни, коли шлю Німеччини знова не буде володінє над світєм. Як що по війні Європа не буде мати бїльшої заборони, як перед війною, тоді надїї на будучність світї, які вона лєлє, будуть багато дальші від здїйсєня, як коли небув передтим. Міжнародні договори і права не можуть дати достаточної гарантїї, чо го доказом варварське поведєнє Німеччини супроти Бельгії. Бельгія є не тільки жертвою але і примірком. Коли існуючі договори є тільки кусником паперу, то що нам поможуть нові договори? Тому англійське правительство, хоч однаково з президентом бажє мира, не думає щоби мир мїг бути тривкий, коли він не буде оснований на успїшнім вислїді справи союзників, бо тривкий мир може лише тоді прийти, коли здїйснят ся отсі три услїва: 1) щоби міжнародні причини непевности були по змозі усунєні, 2) коли бажанє атаку і безоглядні методи осередних держав будуть здискредитовані у їх народів, 3) щоби крім всяких умов, яких шлю буде запобїгти неприятельським виступам, або їх обмежити, була установлена якась форма міжнародної покути, яка би могла здержати найсмілівїшу сторону від атаки. Ті услїва можуть бути трудні до сповненя, та думаємо, що вони згоджують ся з ідеалом президента. Англія понєсла жертви майна і крові, яких немає в історії і є готова понєсти їх дальше. Вона взяла на себе тягарі не тільки на те, щоби виповнити обовязки, плывучи з доготи, але й тому, що є сильно переконана, що від успїху союзників залежать вигляди на ми-

СВІЖІ ЦВІТИ

слакони букети, міртви віночі, віночки цв-
тові, надгробні віночі з лентами й написа-
ми гарної роботи доставляють в українській
фірмі Замовлення на провінцію того само-
го дня висилаю. 204 23—24
Львів, ул. Львова Савіна ч. 45.

у Петра Боднара.

рову дивілізацію і на ті міжнародні реформи,
які, як того сміють сподівати ся найліпші ми-
слителі нового і старого світа, наступлять, коли
мине ся теперішнє нещастє.

Українське село і наші найближші задачі.

Нам пишуть:

Голос розпуки дєходить з українського села. Де ще недavno текла струяма тєгда кров людська, серед румовищ і агарищ українських сил, і там, де ще лютєє європейська війна, на безмежних просторах української землі лежить обломом ріля народної культури. Де колись гонили веселі пісні, де снілись мрії про красшу будучність, там нині царить сум і зневіра. Сини українського народу сповняють довг державам, які їх зовуть під оружє, цвіт народу погиб героїською смертю, тисячі українських жовнірів їдять хлїб неволі, тисячі покалічених лежать по шпиталєх, далеко від рідного села.

чим ближше до боєвої лінії, вказують свіжі могили на недавні ще бої. Се картина сьогочасного українського села.

Війна, яка вже трицять місяців ведеть ся як-раз в українських областях, принесла нам чимало розчаровань. Довелось нам випити не одну гірку чашу, зазнати неодну крияду, але і многому навчитись. Розкрила нам війна наглядно наші недостачі, яких ми бачити не хотїли, усі наші рани, яких ми лічити валишили.

Як довго тривати-ме війна, ніхто предвидіти не може. Відмовна відповідь антанту на мирові проложеня центральних держав, непримиримі голоси преси в противнім таборі, пересадні жаданя продиноких державних мужів, яким поручена судьба мільонів, та усі політичні і національні питання, силою оружя доси не лиш є розвязані, але ще більше скомпліковані, ведлять здогадувати ся, що війна не скоро закінчить ся.

Надії, які покладав український нарід на вислїд війни, не здійснили ся, але й війна ще не закінчила ся. Передчасна може є зневіра всіх тих, котрі при оцінці епохальних подій, що їх тепер переживаємо, переочують складні, з війною тісно звязані обставини, ті численні несподіванки, неминучі в політичнім житю воюючих зі собою держав.

Важні переміни, які перебула австрійсько-угорська держава, не могли не відбити ся на українським народі. Коли ще 5. падолиста м. р. здавати ся могло, що пропали всі ті політичні права, які український нарід виборов собі у політичній боротьбі зі своїм відвічним суперником, то нині по упливї ледви двох місяців наступило неначе успокоєнє: на чолї держави стоїть молодий цар, який, живучи в мирних часах серед Українцїв, пізнав їх потреби, бачив їх важку працю і їх злидні, який в горячих боях був свідком всіх тих великих жертв, які принїє український нарід вітчині. До слів признаня найвишого полководця, котрий власноручно декорував Українських Сїчових Стрільцїв, прилучив ся недавно голова правительства, граф Клям Мартїні.

Який і не був-би вислїд отсеї війни, нам ні на хвилию не слід забувати про ті високі задачі, котрі припадуть нам по війні, про ті важкі обовязки, яких ще серед теперішних відносин не смїє ніхто занедбувати, кому справді лежить добро свого народу на серцю, памятаючи про се, що числити можемо тільки на власні сили.

Наріканя, розпука і обвинувачуваня не мають нині місця. Наші судби вказують нам на спосіб, який веде до ціли: зорганізованє національної праці, сконсолідованє всіх сил хоч як скромненької нашої інтелїгенції, яка з дуже малими виїмками в отсім критичнім часі сидить в заложеними руками.

Без сумніву війна вивторила важкі трудно-сти для народної праці. Покликані довірєм народних мас заступники не мають змоги заслухати свої виборні, заступати їх інтереси в парламенті, а мимо того найдеть ся і серед теперішних відносин нагода чи то в столиці держави, чи в краю стати в обороні народу. На жалє, бачимо у нас розмірно лиш немногих робітників, шире відданих праці для народної справи.

Зближаєть ся час скликаня парламенту, в яким українським заступникам доведеть ся з'ясувати жаданя українського народу, виступити в європейській справі за інтереси українського народу, виступити в європейській справі за інтереси українського народу, виступити в європейській справі за інтереси українського народу.

політичними партіями, широкої агітації в німецькій пресі. Німецькі і славянські політичні партії готують старанно матеріяли, гуртують ся в єдну спільну організацію, всі агітують в своїй справі...

В шпиталєх, де перебувають сотки ранених Українцїв, працюють польські сестри милосердя над національним освідомленєм наших людей; українські пані — знов таки за дуже малими виїмками — не можуть знайти вільного часу... В бараках, по містах і по селах, всюди найдеть ся нагода до праці для тих, що люблять свій нарід, що хочуть працювати. А вже село не може і не смїє оставати без опіки провідників! Ось ту широке поле до праці для наших духовних отців і учителїв. Відбудова спустошених осель повинна йти поруч з відбудовою знищеного громадського житя. І ту потрібна одноцїльна праця. Передовсім слїдувало би подбати про нашу обездолену сільську молодіж, позбавлену батьківської опіки. Я певний, що редакція „Дїла“ радо містити-ме на сторінках своєї часописи голоси з українського села, які вказували-би шляхи, що ведуть до відродженя матеріального і морального житя многостраждального народу і до уздоровленя наших політичних відносин.

Володимир Івагиневич

НОВИНКИ.

Львів, 19 січня 1917.

— Йордакське свято відбуло ся нині у Львові при великій участі духовенства, представників військових і цивільних еластий і мас народу. Наскрїзь зимова обстановка (від нинїшного ранка маємо у Львові сніг, мороз і вітер) давала традиційне гло сьому популярному обходови.

— Державна поміч для галицької великоземельної власности. Минулого понедїлка відбули ся у Львові збори тих властїтелїв дїбр, яких маєтки остають під російською інвазією. Зібраних повідомив бар Мойса, що завдяки заходам польських послїв повело ся ратунковому комітєтові східно-галицьких дїдичїв, виведати для тих властїтелїв більших земельних еластий, яких недвижимоє майно остало ся по тим боїм боєвої лінії, кредит на одноразові позички до висоти 10.000 К. Позички ті, признанєні на удержанє ролдин вгладаних дїдичїв, будуть виплачувані на довжний скріпт, яким довжник обов'язє ся платити 3% відсотки і сплачувати довжну суму в 20 піврічних ратах з доливи, з яких перша буде платна з кінцем другого року після заключеня мира. Після освободженя недвижимоїсть з непристельської інвазії буде довг інтабульований. В ціли прїспїшеня виплати винагород за воєнні чинїтьби, довершєні східно-галицькими дїдичами, в круглї квотї 800 мільонів, утворено в Централї для відбудови банкової секції, яка буде давати зачети на винагороду за воєнні чинїтьби, ще заки буде переведені доказ їх виконаня, коли тільки те виконанє буде правдоподібне.

— До відома п. Віцепрезидента нр. Шкільної Ради. Із шкільних кругів звертають нам увагу, що український буквар для народних шкїл з рахунками і німецькі вправи для III клася зовсім вичерпані і управи деяких шкїл знайшли ся в дуже неприємнім положєнє, бо не можуть дати дітям тих необхідних книжок. Недостача тих підручникїв відчувала ся вже здавна, знали про се відповідні чинїники, але справа дотепер не порішена. Апелюємо до п. віцепрезидента Цоля, який у своїй інавгураційній промові зазначив, що не буде толєрувати бюрократизму в шкільній Раді, щоби зарадив сїй некучїй справі.

— Український красєвий комітєтєт помічи для виселєнцїв повідомляє, що засїданє членїв покріплючої стації буде дня 22. с. м. (в понедїлок) с. р. о год. 5. по пол. в салї Ставроп. Інститута. З огляду на вагу справи просить ся о численну участь. Засїданє членїв тїснїшого комітєту буде 26. с. м. (п'ятниця) о год. 6. по пол. в тїй самїй салї.

— Іменюваня в середних шкїлах. Міністер просвіти надав заступникови учителя Володимирова Тихоєвському посаду учителя в мужєській учительській семінарї у Львові та іменуванє заступника учителя д-ра Омеляна Царєвича провізоричним учителем головним з застереженєм півнішого визначеня йому службового місця.

— Загальні збори Шкільного Кружка ім. Тараса Шевченка на стрийській дїльниці у Львові будуть в суботу дня 20 січня о год. 6.їй вечєром в шкїлї УНТ, вул. Мохнацького ч. 12/1.

— „До народного учительства“. Нас просять помістити отсеє спростованє: В „Дїлї“ з дня 12.

с. м. подано через помилку п. Жуковецьку як авторку відозви: „До народного Учительства!“ — тимчасом відозву сю редагував сам комітєт учительський.

— На річ Т-ва „Академічна Поміч“ у Львові вложили через Зем. Гїпот. Банк в коронує о. Ф. Пелєх з Товшева 25, Олена Коланєвич з Страшевич 20, д-р Андрїй Чайковський, Самбір 10, Василь Клям, хєрунжий УСС. 10, о. Іван Палїв в Перевізїці п. Войнилїв 10, о. Євген Шухевич в Підберезцях п. Винники 25, о. Антїн Стельмах з парохїянами в Радековї 21, о. Лукїян Сичинський, Мшана к. Бартатова 5, о. Іван Боднар, Дмитрїв п. Холоїв 20, Микола Сїяє, Львів 10, о. Василь Курилас в Германовї 1, М. Попович, Павлів, п. Холоїв 3. Разом 170 корон. За отсі то жертви складає жертволюбивим Добродїям ширю подяку Видїл.

ОПОВІСТЕКИ.

Український Народний Театр Т-ва „Бєсїда“ у Львові. Саля Т-ва ім. Лисєнка при вул. Шанєвича ч. 5.

В недїлю, дня 21 січня місто заповіджене „Катєрини“ „Романтичнї“, комедія в 3 дїї Е. Ростанда в перекладї Ф. Коковського.

Бїлети раніше набути можна в „Народній Торговлї“. Початок о год. 7. вечєром. 1—2

Отсим подаємо до відома наших П. Т. вкладників, що з днем 1 січня 1917. знижуємо стовпу від всіх вкладок ошадностий на 4% з тим, що на дальше як і передтим рентовий податок, помнож державної підвижки, будемо оплачувати з власних фондїв. — Руська Каса, ресторованє товариство кредитове з обмеженою порукою в Дєлятинї туєр в Кєнігсфєльдї на Моравї. 63 2—3

Стрїлецькі старшини.

Щоби запобїгти на будучє непорозуміням, що до титулїв старшини УСС., просимо подати до загального відома отсе:

Степені старшини їдуть в долини в гору і так:

Підофіцїри:
старший стрїлець — Leg. Gefreter
вістун — Leg. Korporal
десятник — Leg. Zugführer
старший десятник — Leg. Feldwebel.
Старший десятник, що має право стати офіцїром, називає ся „підхорунжим“ (Leg. Offiziersaspirant).

Офіцїри:
I. хорунжий — Leg. Fähnrich
II. четар — Leg. Leutnant
III. поручник (2 звїздки) — Leg. Oberleutnant

IV. сотник (3 звїздки) — Leg. Hauptmann
V. отаман — Leg. Major
VI. підполковник — Leg. Oberstleutnant
VII. полковник — Leg. Oberst.

Титулї сїх уживаєть ся без огляду на ріх службового придлєня дотичної старшини.

Український однострїлець, якого основою є шапка „мазелїнка“, відрїзняє з першого погляду УСС. від прочого війська, а всяка повдєржливїсть в тїм огляді є індивідуальною інтерпрєтацією.

В д УСС.

На волинські шкїли

„Пятнова система“.

На необхідну потребу удержаня 25 українських шкїл на Волині, які супроти останніх подїїв тим дорожшї і важнїйшї для української справи, конєчні як найскоршї і найобильнїшї жертви.

Ганкевич Ірена, Гмінд 3 корон (Дністер): Роману Демків, Олену Вергановську, Лушю Паллацьку ур. Зем. Банку, ст. прав Орєста Спіроцького, уряд Вид. кр. д-ра Т. Воєвїдкє. — о. Ів. Мудрий, парох в Бєнарїшї 5 К (Дн.). — о. Юрїя Жука пароха в Вербїчї, о. Нїж. Вурмица в Папортнім, о. Іларїона Паньківського б. ректора у Львові, о. Олексєу Гольського пароха в Двїрцях, о. Александра Трєшевського пар. в Ядїні. — Орїса Ольшєвська і Семен Шкєрєтєко Хирїв 10 К. — Гинїлевич Володимир, Тисова 20 К (Дн.). — о. Омелян Гомзу пароха в Багноватім, о. Волод. Ільницького пароха в Горохівцях, о. Василь Адрїянович пар. в Сущинї, о. Дм. Михайлова пар. в Ванїшцях і о. Сильвестра Коритка. — Знова Юлія Гинїлевич 16 К.; Вікторїю Титарєву, Марїю Ясєвїцьку, Юлію Адрїяновичєву, Леонтину Солтанєвичєву і Ольгу Куєн-

ВИКАЗ ЖЕРТВ

які вложили в місяцях: вересні, жовтні, листопаді і грудні 1916 р. на потреби Українських Січових Стрільців на руки Комісаріату У. С. С. у Львові, вул. Зіморонича ч. 20. І. поверх, слідує:

(Далі.)

На Захист для недужих У. С. С. у Львові:

О. Ромуальд Фідалович Тучапін збірка в Бережниці королівській 15-40, через Руську Школицю в Перемишлі надіслали: Микола Ткач збірка в громаді Сланиця 31-—, Олекса Засидний збірка в громаді Сілець 27-—, Петро Чекан збірка між робітниками в Перемишлі 15-—, о. Михайло Левичаній Кияківське 50-—.

На різдвяні дарунки для У. С. С.

Григорій Тимошик Старе село 100-—, Василь Горачий збірка Українців ополченців 17-90, о. А. Балюк в Сараци 15-—, Д-р Стефан Шухевич збірка 4-ої компанії 51 п. п. загального ополчення 50-—, о. Ромуальд Фідалович Тучапін збірка 25-—, Кирило Фаційчик в Стрільска 10-—, о. Михайло Щуровський Наві долішній 10-—.

Дальший виказ слідує.

Комісаріат У. С. С. у Львові

IX. А 6-?

На У. С. С.

зложили в Скарбі Боевої Управы У. С. С. у Відні в коронах і сотниках:

(Далі.)

Б. Марек шт. фель. 55 п. п. збірка, на се зложили: Іван Шунар 2-—, Антін Дошак 2-—, Василь Ляплатинський 2-—, Стецько Теодор 4-—, Ксіля Антон 2-—, Е. Готліб 2-—, А. Неубаум 2-—, Шахтер Саламон 2-—, Бенямін Люкер 2-—, Чомак Тома — 50, Глянд Яків 2-—, Шума Ізак 2-—, Вайсман Юліан 2-—, Космина 1-—, Средачук Василь 1-—, Шваба Павло 1-—, Горовіц Ізак 1-—, Осні Лаконіський 1-—, Гішинський Іздор 1-—, Станіслав Яркі 1-—, Мазурик Іван 1-—, Подкович Іван 1-—, Зигальський Михайло 1-—, Віятик Іван 1-—, Шпра Станіслав 1-—, Коппар Лев 1-—, Гула Станіслав 1-—.

IX. 10-?

(Далі буде.)

ГЛЯДАЮТЬ СВОІХ.

Головський Карло, 55 п. п. шукує жінку Стефанію Кюсовську з Буркосува пов. Підгайці і Прокопа Козака, важи. командир, в Голці та просить о подання вістей про них на адресу: Д-р В. Батанський — Львів Сулейського 19. 56 2-3

Оголошення.

ОСЕЛІ — для інвалідів У. С. С. — Манівна організація краєво Товариство створилося з метою організації порукою. — Хто улаже свої обов'язки призначити се до обличчя незалежної долі наших героїв-вояків, — сей вступити в члени **МАКІВКА** і дозволити Товариства **МАКІВКА** логно на улі десять корон і на висове одку корону — Праймаско також дрібні одиорозові жерти. — Гроші належать посилати на адресу: Товариство **МАКІВКА** в Навім Самчи 33 9-10

Купуйте і замовляйте!

Календарець „РУСАЛКА“

в Ціна і штука 30 сот. (почт. 35 сот.)

10 штук з почт. оплатою	К 3.00
25	7.20
50	13.50
100	25.00

Від 25—100 шт. поручено (рекомендовано).

Вже продає ся відірваний календар на р. 1917. Ціна 1-20 К., з пересилкою 1-50 К. 20—75 Замовленя приймає: 740 А. ОНПІШ, Львів, Кадецька ч. 4.

„НИВА“ — цвоничний місячник.

Виходить на нову від 1916 р. Кожен місяць в об'ємі 4 до 5 документів різноманітного і інтересного змісту. В кожній науку

ПРАКТИЧНІ ПРОПОВІДІ
на сільській нелі

Річно коштує 10 кор. Окреме число висилає ся за надісланням 60 сот. в марках поштовок.

Адресувати: „НИВА“ — Львів, вул. Якова Сісана ч. 13. 695 8-?

ЗЕМЕЛЬНИЙ БАНК ГІПОТЕЧНИЙ

Спільна акційна у Львові

Підвалє ч. 7.

— Конто поштової щадниці ч. 112,984. —
— Мирове конто в Австро-угорським Банку.

Акційний капітал	К 1,300,000
Резерви Банку	К 200,000

Приймає вкладки на біжучий разунок від К 10— на 4 проц.

Уділяє гіпотечні і вексельні позички.

Виплачує купони від заставних листів.

Вимінює по користнім курсі російськї рублі і німецькі марки.

Певність локвої запоручують акційний капітал Банку і резерви.

На жаданє висилає послідки вложеня (чеки) Почтової Щадниці. 728 9-?

Відірваний денний (блочкивий) **КАЛЕНДАР** на рік 1917.

Ціна К 1-27, з пересилкою К 1-5 (5 шт. К 7-—, 10 шт. 12-50), висилає по надісланню готівки.

А. СКИШ, Львів, Кадецька 4. 13 9-20

Приймають ся передплата на **„Вістник Союзу Визволення України“**.

Виходить що тиждя в неділю, в розмірі 16 сторік великого формату, в ілюстраціями рік видданя IV.

Річна передплата вносить 15 кор. (15 марок, 6 рублів, 3 долари), піврічна 8 кор. (8 марок, 3 рублі), квартална 4 кор. 50 сот. (4 мар. 50 фен., 1 руб. 75 коп.).

Ціна послідкових чисел 40 сот. (40 фен., 15 коп.).

Вістник Союзу Визволення України в часосолюбів-партиїною і стоїть на становищі самостійницьким, австро-українським.

Крім статей на теми біжучого політичного життя і богатої хроніки, в життя Росії, російської України і сїн-внних областей російської України, Вістник богато місць уділяє творам красивого письменства, сїрпавим Українським Січовим Стрільцям і проч.

В Вістнику містять ся правильно огляди тогочасної мучої преси та реферати се книжковї видданя про українську справу а також досвідні огляди воєнних і політичних подій.

Адреса редакції і адміністрації чоточася: **Віст VIII. Josefstädterstr. 79. Tür 6.**

Конто поштової щадниці 107090. 1-4

Цілий світ перейдеши
як умієш по німецьки говорити.

З книжки, яку видадо Товариство „Просвіта“ п. 3.

Підручник до науки німецької мови
зладив Ю. РУДНИЦЬКИЙ.

можна легко учити ся говорити по німецьки.

Один прим. коштує 3 К 50 сот. брош., а оправлений в полотно з витисками 6 К 50 сот. На поштово пересилку треба долучити 55 сот.

Висилає тільки за готівку:

Канцелярія Товариства „Просвіта“
Львів, ринок ч. 10.

V. 6 1-?

ЦИБУЛЮ КОШАМИ

від 50—60 кг по ціні К 1-— за 1 кг висилає на провінцію

КРАЄВИЙ СОЮЗ
Господарсько-товаргелельних Сїлон у Львові, Зіморонича 20. VI 12-?

Домагайте ся „Діла“ в усїх публичних льокалях!

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

АВСТРО УГОРСЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ
в дня 19. січня 1917.

ВІЙНА НА СХОДІ.

Неприятель спрямував вчера пополудни загальні наступи проти наших становищ між долинами Шуміти і Касну, які зовсім розбили в наших огни. На Волинї боева діяльність знов змістилася ся.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

В північній відтинку фронту Красу наші війська привели з успішним вирав до передних неприятельських становищ 4 офіцерів і 120 жовнірів, як жевіа, і 1 машинний карабін.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ.

Не було нічого важного.
Заст. шефа ген. штабу Ф. Гевер.

З НІМЕЦЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

в дня 19. січня 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Наші стежі виконили в кількох мєсцях з успіхом підприняє.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт Баварського князя: Ожидана в послідних днях боева діяльність знова ослабла.

Фронт архикнязя Йосифа: На північ від долини Шуміти і в околици Марашти не поведла ся наступи неприятеля, виконані проти наших становищ на горах, причім неприятель поніс тяжкі втрати.

Група Макендена: Положенє незмінене.

Македонський фронт: Наступ англійської компанії в напрямі Серрес легко відітерго.

Перший ген. квартирмейстер Людвигорф.

Відповідає за редакцію Д-р ВАСИЛЬ ПАНЕЙКО.

З друкарні „Діла“ Львів, Ринок ч. 10.